

Director și proprietar
CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Redactoare-șefă:
FLORICA CIURA-ȘTEFĂNESCU

REDACȚIA ȘI ADMINSTRATIA

Strada Em. Ungureanu, la Tipografia
Coop. „NAȚIONALĂ”, Timișoara

3 Onor Palatul Cultural

Arad

Vreme trece, vreme vine,
Toate's vechi și nouă toate;
Ce e rău și ce e bine,
Tu te 'ntreabă și socoate;
Nu spera și nu ai teamă;
Ce e val, ca valul trece;
De te 'ndeamnă, de te chiamă,
Tu rămâi la toate rece.

Mihai Eminescu

„La legi nouă om nou“

La 5 Ianuarie 1859, Adunarea electivă a Moldovei alege Domn pe Alexandru Ion Cuza, prefectul de până atunci al Galaților. După lupte multe, după un sbumcium care a durat veacuri de-a rândul.

În clipa aceea, de prim pas în descătușarea românismului, Mihail Kogălniceanu a rostit un discurs care va răzbate toate veacurile. Ideia pe care a dezvoltat-o Kogălniceanu a fost aceasta: „La legi nouă om nou“.

Omul nou, miruit de Moldovenii, a fost ales, apoi, la 24 Ianuarie 1859, și de Munteni. Unirea se realizează, deveni fapt împlinit, în urma atâtor veacuri de certuri, de vrajbă și de împilare.

Cele două Principate nu s'au

înșelat în „omul nou“ căruia i-au incredințat, cu entuziasm, cununa de Domn al Românilor. Alexandru Ion Cuza, cu sfințiciii lui, a reușit să înăptuiască — în afară de Unire — cele mai mari acte ale istoriei noastre: secularizarea averilor mănăstirești (Decembrie 1862), improprietărea țăranilor (1864), legislația, organizarea armatei și altele.

La Unirea de atunci, generația aceea s'a jertfit, s'a trudit și s'a oferit Neamului, toată priceperea, într'o fericită înțelegere și cu o putere de muncă unică în istoria noastră. Aceia e generația care poate sta, deapuri, drept pildă sublimă, tu-

Aurel Jenariu

(Continuare în pag. 2-a)

Ruga pământului meu

Legat de mii de ani
aici,
de dreapta Ta,
aș vrea să-mi rup,
să-mi mușc din carnea mea,
să mă frământ...
și smulg din lutul greu
să pot să plec,
să fug din locul meu...

Atâția viermi azi rod din țeasta mea,
incât, mi-e silă de sleitu-mi trup...

Dă-mi, Doamne, azi, putere, să mă rup —
sau braț de fier, ca să îi pot sfărma!

De vipere mi-e plin culcușul meu
și somnul de năluci îmi este greu...

Dă-mi, Doamne, azi, puteri de foc,
să ard...

țării de ape, ca să cresc, potop,
să mă ridic spre cer...

și-apoi să 'ngrop,
sub rădăcini, vârtejul lor nebun;
să nu ramăie om și niciun
colț de cer străin!

Din
rana sufletului ostoit și greu,
dă-mi, Doamne, azi,
puteri de Dumnezeu,
ca într'o zi să fac ce dreapta Ta
în șease zile abea făcu!

Și-așa,
cu fruntea palmuită, azi, de spini,
să mă ridic lumină din lumini;
prin vremuri,
peste vremuri să tot cresc
ce-am fost, de veacuri,
Suflet românesc!

Florica Ciura-Ștefănescu

Cronica dramatică

TEATRUL NAȚIONAL CLUJ LA TIMIȘOARA:

„Femeia îndărătnică“ — comedie în 5 acte, un prolog, VIII tablouri, de William Shakespeare și „Horațiu“ — tragedie în 5 acte, de P. Corneille. Traducere de H. Lecca. Direcția de scenă, la ambele piese, d. Vinilă Rădulescu

În seara zilei de 16 Ianuarie 1941, „Teatrul Național Cluj la Timișoara“, ne-a oferit încă un spectacol bun.

Nu există nicio țigadă în privința complexității de înaltă valoare a lucrărilor lui William Shakespeare, care și după 376 ani dela moartea sa trăiește prin operele sale, ce i le savurăm, ne-ascut așgerimea rațiunii și ne desfată sufletele. Și poate va rămânea și mai departe, alături de celelalte câteva genii universale, tot uriaș și peste câteva mii de ani, dacă nu cumva civilizația de mâine (?) nu va transforma omenirea, făcând-o să gândească altfel despre viață, morală, poezie, artă, umanism.

Vastitatea lucrărilor sale dă posibilități multiple regisorilor și actorilor să realizeze spectacole magnifice — dacă înțeleg ce a gândit creierul și a simțit sufletul lui William Shakespeare.

Modul cum a fost jucată comedia „Femeia îndărătnică“, de către artiștii „Teatrului Național Cluj la Timișoara“, îl redăm în constatări ce ni-au fost prilejuite:

D. P. Dragomir (în „Cristofor Ceapcănu“, cel bețivan, pe care un lord găsindu-l „turtă“... în poarta castelului său, pune servitorii să-l joace o farsă, ca atunci când s'o trezi să se găsească îmbrăcat și anturat ca un mare senior — care și-a revenit, după mult timp, din nebunie — și i se și reprezintă și o comedie de către niște actori ambulanți cari tocmai atunci ajunseseră la castel), a dat prologului, viață și întreaga hilaritate pentruca publicul spectator să rădă cu hohote.

Despre d. Dragomir ne-am mai spus părerea: dsa e un comedian apreciat, care și însușește admirabil rolurile.

D. I. Vanciu, (în prolog, „actorul“ și 'n cele 5 acte „Tranio“, credinciosul lui „Lucrețiu“), cu vioiciune tinerească s'a reliefat — în toate tranzițiile — natural, ca un dotat de mult talent și un actor cu multe avantaje scenice, gata să scoată și dintr'un rolșor toate efectele.

D. Iosif Vanciu nu ne dă altă ocazie: decât să-l admirăm și să-l felicităm.

D. Al. Economu, dintr'un rol drept, aproape șters... neînsemnat ca text și acțiune — cu numai câteva dialoguri — ne-a

Așa scris-au morții!

Să cânte pădurea,
să cânte și Țara,
să cânte, azi, toți!
Aud din adâncuri de veacuri,
sfârșitul
tiranelor roți.

Cu pumnii 'ncelestați
peste aspre zăvoară,
curând le vom smulge...
să nu ne mai doară
robial!

În orișice suflet valah
mai mare e azi, România,
mai sfânt e Ardealul!

Iși scutură noaptea argintul
în apele limpezi...
și cântă pământul;
și tremură brazda,
sub pașii de aur ai nopții;
mai mulți suntem astăzi,
Români,
și vii sunt acuma,
toți morții!

Ardealul!
Cum spurcă apele 'n vaduri isbite
și cresc ne 'nfricatele uri!

Înainte!
și p'ausul —
fântâni tănuite sub pleoape —
să sece!

Mereu înainte!
Ni-e gândul neastâmpăr de ape
și nu sunt zăgazuri,
nici furci,
și nici gropi pentru noi;
azi, suntem cu toții, Români
și ne cerem
Ardealul nost, sfânt,
înapoi!

Să cânte pădurea,
să cânte și Țara,
să cânte azi, toți!
Pe steagul nost, scris e:
'Nainte!
Și nu pot nici cei din morminte
să șteargă ce scris-au, cu sânge:
'Nainte!

24 Ianuarie, 1941

Florica Ciura-Ștefănescu

redat un „Vicențiu“ (tatăl lui „Lucrețiu“), simpatic mult, cu prestanță seniorală, care a impus.

D. C. A. Rusei (în „Vittorio Minola“, tatăl „Catharinei“ și al „Biancăi“), foarte reușit părinte, cu multă certitudine în gest și vorbă, mască reușită.

D. V. Potoroacă, ne-a înfățișat un „Hortensio“ (al doilea, amoretzat de „Bianca“ și concurentul lui „Lucrețiu“) gelos și caraghios, cu ușurința cu care schițează dsa asemenea roluri.

D. S. Rădulescu, foarte simpatic în „Lucrețiu“ (cel care iubeste și reușește, cu concursul devotatului său „Tranio“, s'o ia în căsătorie pe „Bianca“), dar, nu cu deplina căldură de altădată, când l-a mai jucat dsa pe „Lucrețiu“ — la Cluj și 'n tur-

neu — și când nimic nu i-e-a putut reproșa.

Dăii: I. Fărăianu („Magistru“), M. Balaban („Biondello“) și H. Cristea („Dromio“), măști reușite joc de scenă adecvat — și nu odată au provocat râsetele, fii-rești, ale spectatorilor.

D. Dem. Moruzan, (în craidonul zaharisit, „Gremio“, candidatul și dansul la „măna Bianchii“), ne-a dovedit încăodată cât de înzestrat este acest mare comedian. Într'un rol, căruia nu i se poate spune „gras“... care totuși, nejuat de un artist cu însușiri alese, cât de neimportant e în aparență, poate răsturna, strica, multe scene dintre cele mai importante

Const. I. Ștefănescu

(Continuare în pag. 4-a)

15 Ianuarie 1851 — 15 Ianuarie 1941

Nouă decenii dela nașterea lui Mihai Eminescu

Mihai Eminescu domină, integral, spiritualitatea românească. Prin geniul lui, Eminescu e măsura deplină a realizării intelectuale. Și va fi, întotdeauna, cât va exista, pe fața pământului, un neam românesc.

Taina permanenței lui Eminescu e simplă și măreață: geniul. Geniul lui creator, care are la bază sufletul românesc, sufletului căruia poetul i-a zugrăvit cea mai minunată catapeteasmă.

O catapeteasmă a cărei icoană centrală s'a fixat aceia a genialului poet, cu nimb dăruit de ceruri, drept chip ideal și veșnic al neamului.

Eminescu, opera lui genială, rămâne magnifică apotează a sufletului românesc.

Singurătate

Cu perdelele lăsate
Sed la masa mea de brad,
Focul pălăie în sobă,
Iar eu pe gânduri cad.

Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii. Amintiri
Tărăsc încet cu grieri
Printre negre, vechi ziduri.

Sau cad grele, mângăioase
Și se sîrmă 'n suflet trist,
Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Crist.

În odaie pșin unghere
S'a țesut pălenjenis,
Și prin cărțile în vravuri
Umblă șoareci furis.

În această dulce pace
Îmi ridic privirea 'n pod
Și ascult cum învâlișul
De la cărți ei mil rod.
Ah! de câte ori voiț-am
Ca să spânzur lira 'n cuiu
Și un capăt poeziei
Și pustulului să pulu;

Dar atunci greierii, șoareci
Cu ușor-măruntul mers,
Readuc melanconia-mi,
Iară ea se face vers.

Câte-odată... prea arare...
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare,
Când aud că sună cleampa...

Este Ea. Deșartă casa
Dintr'odată-mi pare plină,
În privazul negru-al vieții-mi
E-o icoană de lumină.

Și mi-i ciudă, cum de vremea
Să mai treacă să îndură,
Când eu sta șoptind cu dragă
Mână 'n mână, gură 'n gura.

Somnoroase păsărele

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele —
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când vântul negru țese,
Dorm și florile 'n grădină —
Dormi în pace!

Trece lebăda pe ape
Între trestii să se culce —
Fie-ți ingerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie —
Noapte bună!

Dintre sute de catarge

Dintre sute de catarge,
Care lasă malurile,
Câte oare le vor sparge
Vânturile, valurile?

Dintre păsări călătoare
Ce străbat pământurile,
Câte o să le 'nece oare
Vânturile, valurile?

De-i goni fie norocul,
Fie idealurile,
Te urmează în tot locul
Vânturile, valurile!

Ne'nțeles rămâne gândul...
Ce-ți străbate cânturile;
Zboară vecinic îngânându-l
Vânturile, valurile!

Din noaptea

Din noaptea vecinicii uitări
În cale toate curg,
A vieții noastre desmerdări
Și raze de amurg;

De unde nu mai străbătu
Nimic din ce-a apus. —
Aș vrea odată'n viață tu
Să te innalți în sus!

Și dacă ochii ce-am iubit:
N'or fi de raze plini,
Tu mă privește liniștit
Cu stinsele lumini;

Și dacă glasul adorat
N'o spune un cuvânt
Tot înțeleg că mai chemat
Dincolo de mormânt.

Ce suflet trist

Ce suflet trist mi-au dăruit
Părinții din părinți,
De-au încăpuț numai în el
Atâtea suferinți?

Ce suflet trist și făr' de rost
Și din ce lut încert,
Că dup' atâtea amăgiri
Mai speră în deșert?

Cum nu se simte blestemat
De-a duce 'nveci nevoi?
O, valuri ale slintei mării,
Luați-mă cu voi!

Prima recunoaștere oficială a marelui talent eminescian

„Cu totul osebit în felul său, om al timpului modern, deocamdată blazat în cuget, iubitor de antiteze exagerate, reflexiv peste marginile ertate, pana acum așa de puțin format, încât ne vine greu să-l cităm după Alexandri, dar în fine poet, poet în toată puterea cuvântului, este d. Mihai Eminescu”.

Titu Maiorescu

Rugăciune

Rugăm-ne 'ndurărilor,
Luceatărului mărilor;
Din valul ce re băntule
Înalță-ne, ne mântule,
Privirea adorată
Asupra-ne coboară,
O mairă prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

MIHAI EMINESCU

Doină

Dela Năstru pân' la Tisa
Tot Românii plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
De-atăta străinătate.
Din Hotin și pân' la Mare
Vin Muscalii de-a călare
Dela Mare la-Hotin
Mereu calea ne-o aștin;
Din Boian 'a Vatra Dornii
Au umplut omida cornii
Și străinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos la vale
Și-au făcut dușmanii, cale,
Din Sătmăr până'n Săcele
Numai vaduri ce acele,
Vai de biet Român săracul!
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se'ndeamnă
Nici îl este toamna toamna,
Nici e vara vara lui.
Dela Turnu'n Dorohoi
Curg dușmanii în puhoi
Și s'așează pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecile pier;
Zboară păsările toate
De neagra străinătate:
Numai umbra splău'tui
La ușa creștinului.
Își desbracă țara sânel,
Codrul — frate cu Românul —
De secure se tot pleacă —
Și Isoarele îi seacă —
Sărac în țară săracă!
Cine-au îndrăgii străinii
Mânca-i-ar înima căinii,
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia!

Ștefane, Măria Ta.
Tu la Putna nu mai sta.
Las' Archimandritului
Toată grija schitului.
Lasă grija sfinților,
În seama părinților,
Clopotele să-le tragă
Zina 'ntreagă, noaptea 'ntreagă
Doar s'a îndura Dumnezeu,
Ca să-ți mântuie neamul tău!

Tu te 'nalță din mormânt,
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn odată,
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i suna de doua ori,
Îți vin codri 'n ajutor.
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară
Din hotărâ în hotărâ —
Îndrăgi-l-ar ciorile
Și spânzurătorile!

FRAGMENT din Sărmanul Dionis

Și tot astfel, dacă închid un ochiu, văd mâna mea mică decât cu amândoi. De aș avea trei ochi aș vedea-o și mare, și cu cât mai mulți ochi aș avea, cu atâtea lucrurile tot dimprejurul meu ar părea mai mari. Cu toate astea, născut mi de ochi, în mijlocul unor arătări colosale, ele toate în raport cu mine, păstrându-și proporțiunea, nu mi-ar părea nici mai mari, nici mai mici de cum mi par azi. Să ne închipim lumina redusă la dimensiunile unui glonte, și toate celea din ea scăzi în analogie, locurilor acestei lumi, presupunându-l dotat cu organele noastre, ar pricepe toate celea absolut în felul și proporțiunile, în care le pricepem noi. Să ne-o închipim, ca teris paribus, înmilit de mare — același lucru. Cu proporții neschimbate — o lume înmilit de mare și alta înmilit de mică — fi pentru noi tot atât de mare. Și obiectele ce le văd, privit c'un ochiu, sunt mai mici; cu amândoi — mai mari; cât de mari sunt ele absolut? — Cine știe, dacă nu trăim într'un lumă microscopică, și numai făptura ochilor noștri ne face s'o vedea în mărimea pe care o vedem? Cine știe, dacă nu vede fiecare din oameni toate celea într'altfel, și nu aude fiecare sunet într'altfel, și numai limba, numirea într'un fel a unui obiect, ce unul vede așa, altul altfel, îl unește în înțelegere. — Limba? — Nu Poate fiecare vorbă sună diferit în urechile diferiților oameni — numai individul, același rămânând, o aude într'un fel.

Și, într'un spațiu închipuit ca fără margini, nu este o bucată a lui, oricât de mare și oricât de mică ar fi, numai o picătură în raport cu nemărginirea? Asemenea, în eternitatea oricât de mică, numai o clipă suspendată? Și iată cum. Presupunind lumina redusă la un bob de rouă și raporturile de timp, la o picătură de vreme, secullii din istoria acestei lumi microscopice ar fi clipe, și în aceste clipe oamenii ar lucra tot atâtea și ar călători tot atâtea ca în evii noștri — evii lor pentru ei ar fi tot atât de lungi, ca pentru noi ai noștri. În ce nesfârșită microscopie s'ar pierde milioanele de infuzorii ale acelor cercetători, și ce înfinit de timp, clipe de bucurie — și toate acestea toate fi — tot astfel ca și azi.

... În faptă, lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici un timp nici un spațiu — ele sunt numai în sufletul nostru. Trecut, viitor e în sufletul meu, ca pădurea într'un sămbure — de ghiveci și înfinitul asemenea, ca reflectarea cerului înstelat într'un strop de rouă. Dacă am afla misterul prin care să ne punem în legătură cu aceste două ordini de lucruri care sunt ascunse în mister pe care l-au posedat poate magii egipteni și asirienii, atuncea în adâncul sufletului coborându-ne, am putea trăi aer în trecut și am putea locui lumea stelelor și a soarelui. Păcat, știința necromanției și cea a astrologiei s'au pierdut — și știe câte mistere ne-ar fi descoperit în această privință! Dacă lumea este un vis — de ce n'am putea să coordonăm șirul fenomenelor sale cum voim noi? Nu este adevărat că există trecut — consecutivitatea e în cugetarea noastră — cauza fenomenelor, consecutive pentru noi, același întotdeauna, există și lucrează simultan. Să trăesc în vremea lui Mircea cel mare sau a lui Alexandru cel bun — este oare absolut imposibil? Un punct matematic se pierde în nemărginirea dispozițiilor — o clipă de timp în împărțibilitatea sa înfinitesimală, care încetează în vecl. — În aceste atome de spațiu și timp, înfinit! — Dacăș putea și eu să mă pierd în înfinitatea sufletului meu, până în acea fază a emanării lui, care se numește epoca lui Alexandru cel bun de exemplu — și cu toate acestea

„La legi nouă om nou“

(Urmare din pag. 1-a)

turor generațiilor de Români, în toate vremile.

A fost o generație constructivă. Până atunci, boierimea celor două Principate dovedise în multe cazuri prea puțină dragoste de Neam.

În Țara Românească, după epoca lui Mircea, se deschid luptele între pretendenții la domnie, cari țin două veacuri încheiate. Străinii — în special Turcii — complăcea luptele interne, ajutând pe unii pretendenți contra altora. Aceiași luptă fratricidă, uneori surdă, alteori pe față, între fracțiunile de familii cari își susțineau pretențiile la tronuri, se repetă și după Constantin Brâncoveanu.

Aceiași situație a avut loc și în Moldova, și după Bogdan, și după Ștefan cel Mare.

Luptele fratricide au adus suveranitatea străinilor, multe devastări și nenorociri în cele două principate românești. Au

adus, apoi, și ciuntirea pământului străbun. La 1718 pierd Oltenia. Războaie, între Turci și Ruși, Austria răpește Bucovina, Rusia, Basarabia. Și la sfârșit peste tot pământul românesc străinilor.

Generația dela 1859 cunoaște istoria noastră — și jurăm nu mai repete nici una din dărușele boierilor români, de la de mărire și lipși de iubire de Neam.

Mihai Kogălniceanu avea tate să strige Adunării: „legi nouă, om nou”. Adunarea electivă l-a înțeles și l-a urmat.

„Legea nouă” era Unirea românilor — și „omul nou”: Românul desbrăcat de întelemeșchină și dăruit numai de al Neamului.

Ce s'ar fi ales de Români dacă generația dela 1859: cultivat vechea și dureroasă cordie?

Aurel Jena

„Vom învinge și astăzi“

După manifestația „Asociațiilor patriotice și de foști luptători“ dela Craiova

„Să vedem limpede în cartea destinului, să ne dăm seama ce-am fost și ce suntem“.

Octavian Goga

Foștii luptători — eroii Regelui Ferdinand I, cei cari au fost făuriri, cu arma în mână, România Mare — au intrat din nou în tranșeele de luptă ale României.

„Întâi, s'au adunat la București, sub comanda generalului Băgulescu. Adunarea de atunci a fost o chemare adresată tuturor Românilor, de trezire la realitate și de luptă. Foștii luptători și-au spus atunci gândurile întregi, ca să l'audă toată lumea: „Luptăm pentru România lui Ferdinand I.“

„Cea de a doua adunare a avut loc, Duminecă, 12 Ianuarie, la Craiova, în Cetatea Banilor. Foștii luptători au vorbit din nou, manifestându-și, cu același voioșie de fier, intențiile: „Repunerea Țării în drepturile ei veșnice“.

Deviza aceasta e întipărită în sufletul tuturor Românilor. Ea s'a cultivat, veacuri de a rândul, în pridvoarele bisericilor românești. Fiile prăfuite și veșnicale hrisoavelor au transmis-o, din generație în generație, deodată, dată istorisirea luptelor aprige pentru împlinirea ei. Deviza aceasta s'a ridicat din nou, masiv, în vremurile de cruntă și pângărită suferință. A formulat-o, neded, d. General Antonescu, în cea dintâi cuvântare pe care a rostit-o în fața Regelui Mihai I, la dimineața de 6 Septembrie 1940.

Foștii luptători o poartă, acum, pe meleagurile Țării, o comunică tuturor, pregătind ziua de mâine, ziua de mâine a împlinirii ei.

„Sufletul ne-a rămas întreg“...

D. General Băgulescu, evocând eroismul de altădată, a vorbit cu același hotărâre, otenitor, cu credință în desinul împlinirii românești de mâine.

„De aici am plecat în 1913 — a spus dsa — peste Dunăre la Balcani. De aici am plecat în 1915 la frontieră și apoi peste Carpați...

Din vremea eroică eu vreau să vă reamintesc întâi de cele mai triste zile de atunci din cotletul de Moldova a lui 1918, pentru ca să vă dați seama că dac-o am putut învinge atunci, vom învinge și astăzi; în cursul acestui an, 1918, am trecut și Carpații și Mureșul, iar în anul următor am trecut Tisa și ne-am oprit în 4 August la Budapesta, defilând pe Andras-utca. Am învins atunci fiindcă exista și în lume o dreptate imanentă și fiindcă deși eram cu toții într-un colț de Moldova, sufletul ne-a rămas întreg.“

Am luat comanda luptătorilor, fiindcă ați cerut înșiși d-voastră și fiindcă o cere însăși țara. Încredințată după războiu o forță națională a venit și a împărțit, a împărțit sufletul țării. Luptătorii au modestia lor, s'au tras la o parte și au lăsat conducerea țării, cari se credeau mai pri-

Comandamentul național al luptătorilor vine să reintregească devărata licoană a frontului: fie

cel dela Oltuz, dela Mărăști, dela Mărășești sau dela Tisa“.

„Ne vom prezenta cu arma în mână“...

Adresându-se sufletului întreg al Neamului, d. General Băgulescu a continuat:

„Înainte de a porți la bătaie, un singur lucru vă pot încredința: că rândurile noastre, a celor ce am pus capital de sânge și energie pentru această Românie, că în rândurile tuturor acelor ce au luptat, nu va mai putea străbate nici intriga vrăjmașă, nici joshnicia intereselor personale. Toți cei ce clădesc pentru România sunt frații noștri de luptă. Toți cei ce ne dărâmă ne sunt vrăjmași.“

Procesul național la care vom fi chemați, mai repede decât ne închipuim, cere ridicarea Nației ca un singur om. Ori, așa cum ostășii armatei active nu se pot instrui toți nici într'un singur regiment și nici într'un singur corp de armată, tot așa instruirea civică cât mai grabnică și pentru unicul scop: redobândirea solidarității interne și recâștigarea granturilor, are nevoie de mai multe corpuri de instruire, corpuri multe cu acelaș crez și acelaș Dumnezeu. La procesul al treilea ne vom prezenta cu arma în mână și cu sufletul nației bloc și nu se poate să nu învingem și să nu avem o Românie reintregită pe vecl. Trăiască România!“

Speculanții vor fi pedepsiți cu moartea

Specula nu la proporții numai în țara noastră. Ea profită, cât poate, până la refuz, de situația tulburătoare a războiului, în toate țările europene.

Din zi în zi, colții speculanților se înfîșă, tot mai dureros, în mizeria oamenilor. Clasele cu venituri mai modeste suferă mai dureros și se lovesc mai crud de lipsa hrăpăreață a comerțantului lipsit de scrupule și de orice sentiment de umanitate. Speculantul, hiena această socială de acum, riscă totul, înfruntă orice măsură legală, orice pedeapsă care-l atarnă deasupra capului — și tot spoliează, cât vrea el, lumea.

Socoteala lui nu-i chiar atât de proastă. E, fără îndoielă riscantă, dar în primul rând e practică. Vigilența autorităților îl poate surprinde în flagrant delict de speculă ilicită, să presupunem, odată într'o săptămână. De bună seamă, dacă nu poa-

te cumpăra zelul controlului, atunci riscă să plătească o gloabă materială. Și o plătește. O poate plăți chiar, bucuros, numai cu jumătate din suma realizată prin specula din cursul unei săptămâni. Cealaltă jumătate e beneficiul lui curat. Riscul speculantului, deci, este mic și suportabil.

Fiindcă, până la urmă, cel care suportă totul, e cel speculat. În fața unei situații care a devenit insuportabilă, speculantului să i se pregătească o pedeapsă maximă. Așa, cum s'a hotărât în Germania, unde împotriva vinovaților în cazuri grave, se va aplica chiar pedeapsa cu moartea.

Pedeapsa cu moartea poate va fi singură în măsură să stărească specula. Altă măsură nu credem că va izbuti vreodată. Și ea se va impune a fi legiferată și în țara noastră.

Tribuna liberă *)

D. Vasile Catina, cerealist și industriaș din Timișoara ne scrie că n'a fost francmason

Din partea dlui Vasile Catina, cunoscutul mare cerealist și industriaș bănățean, primim cele ce urmează:

Domnule Director,

In ziarul Dvoastră nepărtintor, in care s'a apărât cu înverșunare dreptatea și adevărul în care s'a biciuit fărădelegile. Vă rog să binevoiți a da publicității următoarele:

Mi s'a făcut perchițiție sub motiv, că ași fi făcut parte din organizațiuni cu caracter internațional sau francmasonic.

Niciodată în viața mea nu am cerut înscrierea în vreo asociațiune sau club masonic.

Niciodată în viața mea n'am iacut parte din asemenea asociațiuni sau cluburi, după cum nu am luat parte la adunări convocate de astfel de asociațiuni, nici n'am semnat vreo adeviziune și nici n'am contribuit ca banul meu la înmănțarea sau la întreținerea acestor asociațiuni. Într'un cuvânt: N'am fast niciodată francmason.

Fac această precizare pentru oamenii de bună credință. Priimiți, Vă rog, Domnule Director, expresia mulțumirilor mele.

Timișoara, 28 Ianuarie, 1941.

Vasile Catina, cerealist și industriaș

*) Redacția nu-și asumă răspunderea pentru cele publicate in această rubrică.

St-gă la dârloagă...

Români cari se substituie...

Vremea de față a tulburat apele și a stricat socotelile foarte multor străini dela noi. Ale acelor, indeosebi, cari, în decursul anilor de vinovată toleranță românească — cum s'ar putea numi anii ce s'au scurs până acum — au reușit să se aciuzeze printre noi și să-și creieze, cu truda puțină, un maximum de beneficii.

Cu mijloace pe cari n'ar fi util să le înșirăm aici, străinul întotdeauna venal, slujindu-se în primul rând de venalitatea unora dintre ai noștri, a izbutit să depășească bruma drepturilor, ce, după omenie, i s'ar fi convenit, la o situație plină de privilegii.

Firește, pozițiile câștigate nu se cedază așa de ușor. Mai ales în acele cazuri, în cari, de partea lor, luptă și atarnă, greu, în cumpănă, banul, acea „spurcătură“ a diavolului, cum la definit, atât de just, Giovanni Papini.

Nenorocirea este, însă, alta. Nu singur banul ar putea fi hotărâtor în lupta ce s'a încins. Doamna fereștel Ci, în primul rând, sufletul omului. Mai precis, în materia de care ne ocupăm noi: conștiința demnă a Românilor. Ce-i drept, banul a fost în stare să ademenească, dar nu să înfrângă cu desăvârșire sufletul sau conștiința. În toate luptele dintre spirit și materie, victoria a fost deapauri și va fi de partea spiritului.

Astăzi, primejdia și-a deschis din nou drum în viața și solidaritatea românească. Banul străinului a intrat în acțiune. Ofensiva aceasta a străinilor a creat, în vremea de față, un nou tip de român, pe cari l-am putea numi de „ultimă oră“. Ia fața banului, noul tip de român și-a pierdut echilibrul, s'a indulcit, a devenit, dintriodată, conciliant și maleabil.

Românul acesta și-a fixat, se pare, drept criteriu de viață, celebrul dicton de aspiră și adâncul măcă materialistă, al lui Horațiu: „carpe diem“, folosește de ziua de astăzi. Și nu i-a fost greu să cadă în cursă. A primit oferta străinului. Și-a închiriat și numele și conștiința.

S'a substituit și se substituie străinului, afacerilor lui, pe cari, astăzi, nu le mai poate face sub numele lui. Străinul i-a dăruit firma, dar a rămas cu afacerea și cu beneficiul, iar Românilor care s'a dăruit drept paravan îi face o mică și neînsemnată parte: o sinecură. Și care, însă, nu răspândește ci înjosește.

Acesta e problema acută și gravă a zilei: Românul care s'a vândut străinilor și de care aceștia se slujesc spre ași continua, nestingeriți de nimeni, afacerile.

Nu sunt pușni acei „români“ cari s'au substituit străinului. Dimpotrivă. Denunțăm, cu toată puterea, acest străin și josnic fenomen social. Pentru motivul că târâște după sine consecințe dureroase din punctul de vedere național.

La Arad și la Timișoara, obiceiul a prins rădăcini și se generalizează. Firme, care altădată erau ele și pe numele străinilor, peste noapte și dintr'odată, ne-am pomenit că s'au înzorzo-

nat cu autentice nume românești. Numai atât, fiindcă românul stă departe, boierește și își primește suma cu care s'a tocmnit. Cel care acționează e tot străinul. Sau dacă e absolut necesar să activeze și românul, atunci o face sub indicațiile și supravegherea străinului.

Vorba bătrânească: Românilor de „ultimă oră“, substituindu-se a ajuns cu adevărat... st-gă la dârloagă.

Cerem drept încheiere, un singur și important lucru: noua și degradanta slugărnicie careia i s'au supus, din inconștiență, unii români, să fie curmată. Am fost prea mult simbriași ai străinilor. Am făcut, în această direcție, o tristă și sângeroasă necenicie. N'a fost de-ajuns?

Toți „bursierii“ de astăzi cari s'au substituit, să fie rechemate la realitate, la muncă, pe drumul uriașei desovărări și refaceri, care va trebui să ne ducă la împlinirea hotarelor veșnice ale țării.

Cu simbriași nevolnici, ușuratici, trândavi și vânduți nu se va înfăptui, niciodată, nimic. Ieri așa a fost — și soarta hotarelor noastre a fost tragică; mâine nu va mai putea fi tot așa — și știm ce avem de făcut.

Să fie, deci, readuși la realitate toți acei cari s'au substituit străinilor!

CIUDIN VÂLCU

INFORMAȚII

Vestitul pianist Johann Strauss a încetat din viață, într'o clinică berlineză, în urma unei infecții.

El se înpolase de vreo câteva săptămâni dintr'un turneu triumfal de concerte prin străinătate.

Johann Strauss era considerat ca unul din cel mai mari pianisti ai Europei.

D. Octavian Metea ne roagă să precizăm că nu face parte din „Sindicatul Ziariștilor din Banat“ și din acest comitet.

Dsa este membru activ al „Sindicatului presei române din Ardeal și Banat“.

Celebrul chirurg francez, d-rul Jean Louis Faure, membru al Institutului Francez de Științe, a declarat următoarele:

Astăzi se săvârșește drama pe care am prevăzut-o cu 15 ani în urmă și pe care totdeauna am voit să o împiedic. Mareșalul Petain ne-a arătat o cale nouă. Va trebui să pregătim copiii și nepoșilor noștri o lume mai bună, la care ei au dreptul și pe care învingătorii de la 1918 n'au putut-o realiza.

Se amintește că d-rul Faure a publicat acum 12 ani o broșură că Franța are de ales ori împacarea cu Germania, ori războiul inevitabil.

O enormă cantitate de zăpadă înghețată s'a prăbușit de la o înălțime de 600 metri asupra sătulețului de pescari norvegieni Rishman, distrugând câteva case, omorând cinci persoane și răcind numeroase altele.

Solii către lumină:

Versuri de Petru Sfetcă

Firul evenimentelor ce se deslănțuiesc pe zi ce merge mai departe, vădând unele preocupări literare și unele lucrări care nu trebuiesc uitate. Înregistrate la timp, împreună cu toată mîscarea literară din ultima vreme, vom încerca, din când în când, să facem câteva spicuiți retrospectivi în limita posibilității și-a spațiului nostru modest. Credem, ca orice Român cinstit, că nu trebuiesc pipăite numeroasele file ale unei gazete, ci sufletul pe care-l risipim în fiecare rînd și greutatea pe care le nătlănim la fiecare pas. În afară de orice trust, numai cu singurul titlu de Român înțotăm atât de greu.

Am făcut această introducere fiindcă sunt lucruri care opera pe sufletul nostru, dar cu atât mai mult cu cât suntem mai aproape de rănilile acestei țări și cu cât mai puțin ni-e îngăduit să ne sfîrțicăm sufletul pentru a-l alina durerile. Dar aceasta n'a fost decît o mărturisire. Vom începe cu unul dintre cei mai tineri poeți bănățeni: Petru Sfetcă.

Fiindcă în viața oricărui scriitor ne-a interesat tot atât omul cît și opera, ne vom permite această ciudată satisfacție de-a nu aminti în coloanele acestui ziar decît activitatea **adevăraților oameni** (luați în sensul larg al cuvântului) și fiindcă d-l Sfetcă, pe care l-am urmărit în toată activitatea d-sale de bun Român dela ziarul „Vestul”, s'a dovedit om, ne va fi foarte ușor să spunem tot ce credem despre poetul Sfetcă, fără nici o reticență.

Volumul de versuri atît de sugestiv intitulat „solii către lumină” ne-a surprins. E un fior de adolescență, un pumn de bănuți de aur avșărliți în soarele și mai luminos al unei dimineți proaspete de primăvară.

Cetindu-le, parcă aștepti din fiecare frunză, din fiecare strop de rouă, să iasă păsări cu ciocul de aur să le ciugulească de pe buze.

Uneori versurile jucăuș ca trilul unei privighetori:

*Sus lumina clatină
Zâmbete de datină
Că s'a fost pornit de ici
Un triungi de rîndnici
De a stors ciorchini de dor
De pe muchia zărilor*
(Când se deschid zările).

Alteori, cald ca un bulgăr de soare; viu, colorat:

*Trupul mi-a svăcnit ca o joar-
[dă aici,
Am simțit în carne mușuroaie
[mici,
Apoi a trecut prima ciurdă cu
[muget prin sat,
Și-am înțeles că s'a fost des-
[primăvărăt...*
(Echinox de primăvară)

Sau:

*De-atâta ziuă coaptă 'n lumină,
Doi porumbei mi s'au suit pe
[mâni,
Și mă privesc rotund și pe furis
Și-mi ciugulesc neliniștea din
[mâni
(Vară)*

Nostalgică și plină de o fină sensibilitate e poezia „Păsări

dela Sud”, pe care o reproducem întreagă:

*Încă n'au venit, încă n'au venit,
Le așteptăm sosirea dela zenit,
Ne prindem urechia de-oblăncuri
[Ita Sud,
Ascultăm liniștea cum trece pe-
[ste agud;*

*Și parcă s'apropie și rătăcesc,
Sunt departe de zare și pă-
[măntesc.
Iată, nu le cunoaștem și nu le
[știm mersul,
Le prindem numai cu cadența
[și versul*

*Ne-am arunca mînile sulite, nu-
[mai să vină,
Să le simțim în suflet rotoco-
[lele de lumină
Să nu mai fie certurile prea
[freci și grave,
Ca și când ar ascunde dincolo
[spasări bolnave...*

*Încă n'au venit, încă n'au venit,
N'or ști să se așeze 'n triungi
[ascuțit;
Acuma poate le 'nvață Domnul,
Să nu le prindă sborul de
[noapte somnul...*

Ne mărginim să reproducem numai câteva din poeziile d-lui Sfetcă, fiindcă spațiul nu ne îngăduie mai mult.

Toate însă au ceva din simplitatea și frumusețea marmorei pe care privirea alunecă odihnită, fără încrucișări de cuvinte și noi sensuri atît de frecvente în poezia actuală.

Nimic forțat, un gălgăit cristalin, sonor, de ape ca apa vie din basm, după care alergi și de care nu te mai saturi.

Cît de sugestivă și bogată în imagini e poezia d lui Sfetcă nu mai e nevoie să spunem. E de ajuns să reproducem două strofe din „Autumnală”

*Și marea spaimă strînge, în
[umbre arcuite
Onostalgie mică din fiecă amurg
Tu stai ascunsă 'n tine, că s'ar
[putea ispito
Să-ți umple ochii vineți cu frun-
[zele ce curg.*

*E glasul lui Octombre, prin pâl-
[curi mari de rate,
Ce trec colina zării cu oboseala
[n plisc;
Eu am întins înalte spre ceruri
[două brațe
Să simt răceala lunii cu dege-
[tul pe disc?*

Ultima strofă poartă parcă tristețea copleșitoare a unui tablou de Rembrandt.

Vom fi nevoiți să amintim apoi de două poezii „Peisaj” și „Scrisoarea de pe culmi”, amândouă fericit nuanțate și plastic redade.

Iar, ca încheiere reproducem poezia „Vibrații de toamnă” de o frăgezime și sensibilitate neîntrecută:

*Iubita mea e toamna și o chem
Cu mână 'ntinsă să urnească
[vântul;
Am fulgerat în arbori un bles-
[stem
Că-i plină noaptea peste tot pă-
[mîntul...*

*Desprinsu-l-am castanilor bă-
[trînt
Frunzișul rar al tinereții mele;*

Și mi-am ascuns tristețea în fân-
[tîni
În noantea asta rece, fără stele
Tot deavoli mici, încearcă dru-
[muri mari
Și s'ar putea la noapte să ne
[ducă
Fecioara mea e toamna — și
[pîndari
Cu brațe slăbănoage o apucă.

...În pieptul ăsta rece de pă-
[mîni
Sunt trunze moarte de-a ubi-
[lei mele;
Stătea tîrziu, cu ochii către vînt
Și-și despletă cîntarea în inele...

Așa e poezia d-lui Sfetcă: cu linii arhitecturale, măestrite, fără să fie căutate, un fel de Meșterul Manole al cuvîntului, care și mistuie sufletul pe schelele sublimului sfîșietor de trist pentru el, ca să sboare 'n legendă cu trupul frînt de propriile lui aripi.

Un joc de lumină și de umbre de 'ntuneric și de culoare, care ne amintește jeux d'earurile încântătorului Versailles.

O notă catetă, vibrantă, unor melancolică, nostalgică, dar și mai suavă, fac din d. Sfetcă cel mai subtil și aristocrat poet bănățean, a cărui ascesiune o urmărim cu vie încredere.

Florica Ciura-Ștefănescu

A fost descoperit mormântul Sfântului Petru

În grottele Vaticanului continuă cu succes săpăturile arheologice.

S'a descoperit acum de curînd în apropierea străzii Cornelio, la Sud-Vest de Bazilică, vestigiile unui cimitir străvechi păgân, din epoca împăraților romani, avînd două hipogee.

După tradiție, se pare că în acest cimitir a fost înhumat corpul Sfântului Petru.

In Turcia Nu se vor face căsătorii fără un prealabil examen medical

Ministerul sănătății publice a luat o măsură, în virtutea căreia nici o căsătorie nu se poate face dacă viitorii soți nu s'au supus în prealabil unui examen medical.

În cazul când medicul constată o sănătate șubredă la unul din viitorii soți sau la amîndoi, căsătoria nu poate avea loc.

Citiți și răspândiți ziarul

» ECOUL «

Cronica dramatică

(Urmare din pagina 1-a)

ale piesei, dsa a avut o apariție, mimică și humor, cu adevărat englezeșii.

Dna V. Știrbețiu, nu ne-a redat pe „Blanca” văzută de Shakespeare — și nici pe aceea pe care ar fi vrut directorul de scenă, d. Vintilă Rădulescu, s'o întătească. credem... Nici n'a schițat — dar să mai intruchipeze? — bunătatea personificată a Biancái, un ierger de copilă. N'a fost nici o diferență între Bianca blîndă și gingașă — din primele acte — și Bianca îndărătnică din actul V. Și apoi ne a făcut impresia că dsa nu e deloc identică cu versurile — și mai cu osebire cum trebuie recitate în teatrul clasic.

Dna Viorica Dumitriu, o „Catharină” (fiica mai mare și îndrăcită a lui „Vittorio Minola”) care sperie pe soră, pe tată și toți cîți o cunosc — până vine și o tempereneză cel ce o ia de șoție, „Petruchio”), incarnată, așa cum o joacă dsa, cu personalitatea d-sale, cum o vede dsa, fără să copieze nimic dela alte interprete.

Dna Dimitriu a trecut prin toate fazele rolului, cu abilitate, cu convingere și mult realism.

D. Dem. Constantinescu, („Petruchio” care-și „îmblânzește” pe „aleasa inimii sale”... pentru a se căsători cu dînsa), s'a întrecut pe sine. De fiecare dată când îl interpretează pe „Petruchio” — căci tot dsa l-a jucat în timpul din urmă, la Cluj — se integrează și mai mult în „educatorul” femeii îndărătnice.

Statura impozantă a dlui Dem. Constantinescu, la care adăugîndu-se: mobilitatea feței — acordată cu intonare și gesturi — personifică un „Petruchio” impresionabil, un tip care-l rămîne spectatorului multă vreme, în amintire.

D. C. Ionescu, (travestit în „Madam cocoană”, în prolog), a avut o apariție hazlie.

În general spectacolul pus, bine, la punct, încheagat. Decoruri și costume frumoase.

Premiera tragediei lui Corneille: „HORATIU” — jucată în seara zilei de Marți 28 Ianuarie 1941 — constituie încă un succes frumos, al „Teatrului Național Cluj la Timișoara”.

Dnii: Neamțu-Ottonel, directorul teatrului și Vintilă Rădulescu, director de scenă, merită toate felicitările pentru distribuția și montare.

Pentru distribuție... am spus, înțai.

D. Neamțu-Ottonel a rupt niște zăgăzuri ale trecutului și da drumul tineretului să se afirme.

Dupăce vom înregistra cum au jecat „cef mari” — consacrații — cetitorii vor avea prilejul să constate, când vom vorbi despre artiști tineri, căta dreptate avem subliniind că d. Neamțu-Ottonel a săvârșit nu numai un act de dreptate — dar a urmărit și interesele, progresul teatrului.

Interpretarea

Dna Viorica Dumitriu, (șoția lui „Horatiu”, fiul bătrînului „Horatiu”, războinic roman), a fost, pe rînd, „Sabină” emotivă, tandră, dîrză, și-a trăit toate fazele tragice de șoție romană și de soră a lui Curiațiu, din cetatea „Alba”, atîngînd, cu foarte multă ușurință, culmile rolului.

Nu este o surpriză pentru noi și nici pentru spectatori, dna Viorica Dumitriu fiind o actriță consacrată a teatrului nostru clasic.

Dna Mary Cupcea-Munteanu,

(în „Camila”, soră lui „Horatiu cel tînăr), artistă cu însuși multe — tot pentru teatrul clasic — ne-a reliefat foarte sub toate scenele duiioase, însă, precă! în „paragraful” — cum numește directorul de scenă Vintilă Rădulescu — cu blestem asupra Romei, glasul d-sale l-a permis să atînga gradul d-mai superioară a registrului, fle și mai forte...

D. Ion Tăluș, în „Horatiu (fiu), a stăpînit scena, sala, ferind și frământându-se, cu turacețe, cald, demn, vitejește — între dragostea pentru și simțul de onoare roman și datoriei supreme pentru Patrie — cu resurse multe, de ca dispune dsa în teatrul clasic, situându-l printre artiști în frunte cari pot juca acest gen de teatru — pivotul artistic dramatic. (Deci, domnule întepret, pe care „te-am înjurat”, dacă se chema înjurătură ceea cu notat că nu era bine, tu din fazele jocului, prestat „Cuiburi sfîrșamate”, poți verifica, acum, cum se fac croniclele „Ecoul”; numai de dragul tel și 'n slujba ei).

D. Nae Bulandra, cu o masă minunată, ținuta, gesturi — unul în plus sau în minus — impresionat profund, înfățișînd ne un părinte mare (bătrîn „Horatiu”, războinic roman), cum l-a schițat Corneille. Că vibra — și se cetea pe față — că se luptă cu sine, căutînd să învingă, să-l sugrume chiar pe tatăl copiilor săi dragi: „Horatiu” și „Camila”; când, tună prin graiul său războinicul roman, care nu cunoaște decît în Romei și vitejia neamului său.

Dna Florica Ciura-Ștefănescu („Iulia”, prietena „Sabinel” a „Camilei”), siluetă frumoasă, gesturi și versurile spuse în ritm clasic.

D. Dem. Constantinescu, („Titu”, regele Romei), apariție în moasă, Doar am spus, în a cronică, despre aspectul status d-sale de impozant este. Vorăcit... n'a avut mare lucru — și nici cineștiece afecte scos.

D. Victor Popescu, („soldat alban”), o notă bună.

D. Titu Croitoru, („Valeriu cavaler roman), cuvinte de bărbătare. Promite. A spus, recum frumos, versurile, în nu cum se cer în teatrul clasic.

D. Liviu Doctor („Curiațiu nobil alban), intenționat lăsat la urmă. Dsa este un dintre elementele tinere, vă roșe, căruia i s'a dat un principal — a dovedit că nu s'a făcut o favoare...

D. Liviu Doctor dispune toate resursele să facă teatru clasic, bun: fizic frumos, puritanță, glas, talent, curaj — este și inteligent.

Apariția d-sale a fost o surprinză — judecînd chipul ei s'a achitat dsa de cerințele rolului pe care l-a jucat și mai seamă că i s'a îngăduit să apatrat'un atare rol.

D. Liviu Doctor, dacă va avea norocul să intre pe mîna unui director de scenă iubitor decî și cunăscător — de teatru clasic, va face carieră.

Montarea fastuoasă.

Const. I. Ștefănescu